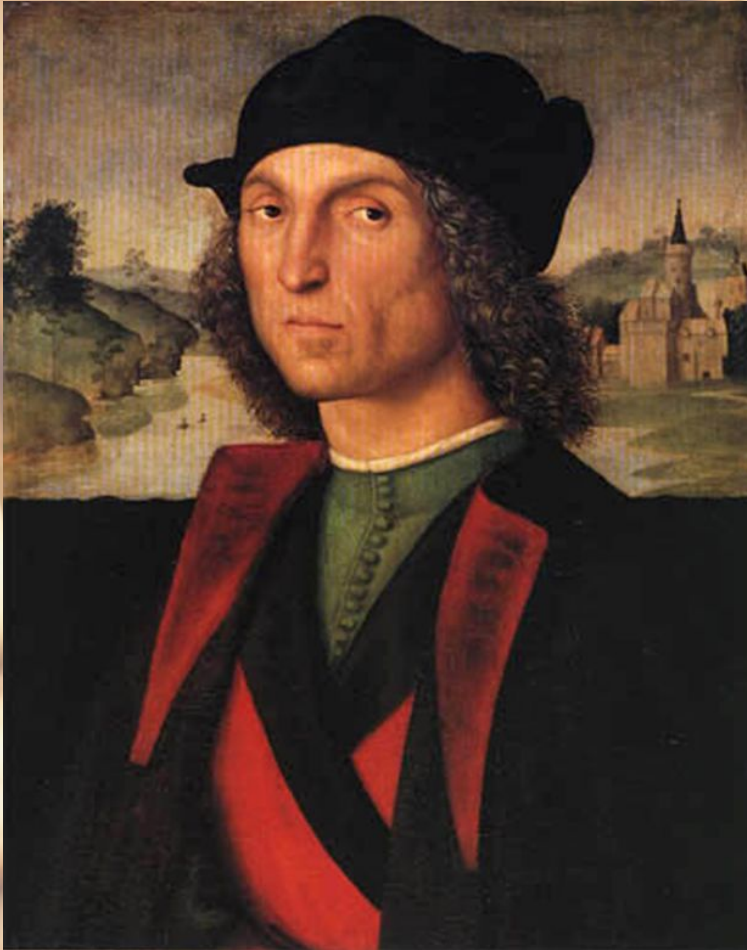

ЛУКА ПАЧОЛІ, ЯК ЗАСНОВНИК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Підготувала учениця
групи БС-21
Соловей Світлана

3 життя Пачолі...

Пачолі народився близько 1445 в італійському містечку Сансеполькро в провінції Ареццо. В 1464 Лука Пачолі переїхав до Венеції. Там він займався вихованням купецьких синів. Саме в той момент відбулося перше його знайомство з фінансовою діяльністю. У 1470-му Лука Пачолі переїхав до Риму, де закінчив складання свого підручника з комерційної арифметики. Після Риму математик відправляється на три роки в Неаполь. Там він займався торгівлею, але, судячи з усього, безуспішно. У 1475-76 роках він постригся в ченці і приєднався до францисканському ордену. З 1477-го Лука Пачолі викладав 10 років в університеті Перуджі. За час його діяльності його здатності до викладання неодноразово відзначалися підвищеннями зарплати. Працюючи в університеті, він створив основна праця, одна з глав якого була "Трактатом про записи і рахунках".

У 1488-му математик залишив кафедру і поїхав до Риму. Протягом наступних п'яти років він перебував у штаті П'єтро Валлетарі (єпископа). У 1493-му Пачолі переїхав до Венеції. Тут він готував свою книгу до друку. Відпочивши рік, Пачолі прийняв кафедру міланського університету, де став викладати математику. Тут він знайомиться з Леонардо да Вінчі і стає його другом. У 1499-му вони переїжджають у Флоренцію. Там Пачолі викладав два роки математику. Після цього він відправляється в Болонью.

Через кілька років у Венеції виходить частина книги, яку написав Лука Пачолі, "Трактат про рахунки і записи". Дата видання цієї роботи - 1504. До 1505-му математик практично відійшов від викладання і переїхав у Флоренцію. Але в 1508-му він знову відправився до Венеції

Там він читав публічні лекції. Проте основним його заняттям була в той час підготовка до видання свого перекладу Евкліда. У 1509 році вийшла ще одна книга, яку написав Лука Пачолі, - "Про божественної пропорції».

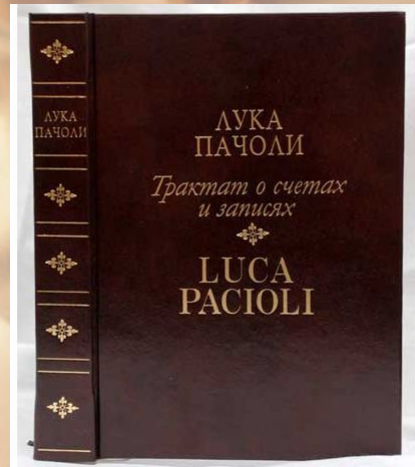
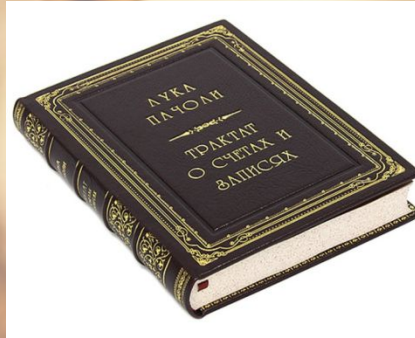
У 1510-му математик повертається в рідне місто і стає пріором в місцевому монастирі. Однак його життя була обтяжена численними інтригами заздрісників. Це послужило причиною того, що через чотири роки він знову поїхав до Риму.

Там він викладав в математичній академії. У рідне місто Лука Пачолі повернувся вже незадовго до смерті - в 1517 році.

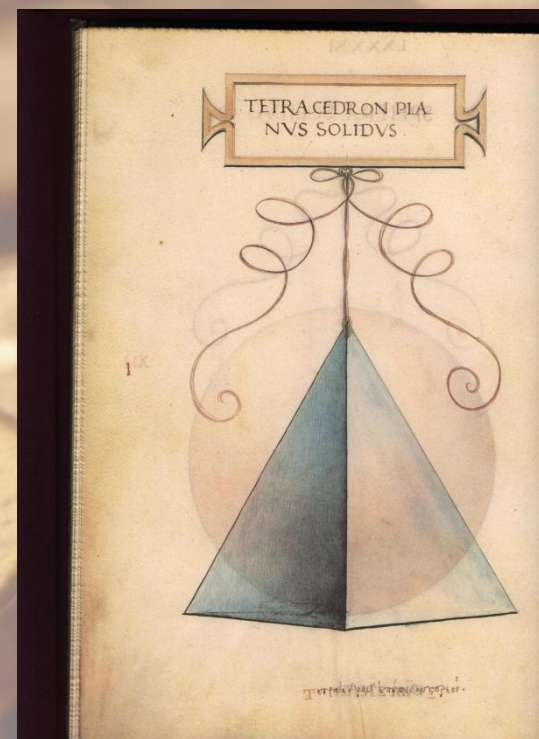
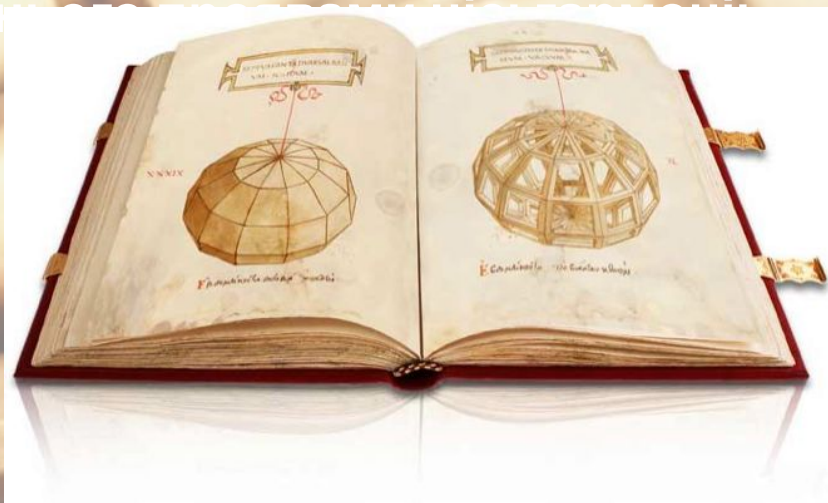
Внесок математика у розвиток методології

Щоб повною мірою зрозуміти значення, яке має книга, яку написав Лука Пачолі ("Трактат про рахунки і записи"), необхідно оцінити принципи, закладені ним в систему. Майже всі експерти говорять про те, що запропоновані математиком критерії, існували і до нього. Наприклад, не можна вважати, що Лука Пачолі - автор подвійного запису. Вона існувала і до нього. У цьому випадку виникає питання про те, який внесок математика в такому випадку?

На відміну від сучасників, Пачолі вважав, що все найважливіше вже було винайдено раніше. Основним же завданням учених він бачив в найбільш ефективному побудові навчального курсу. Пачолі не уявляв собі наукова творчість за рамками педагогічного процесу. Тому викладацька діяльність стала невід'ємним елементом його життя.

Уявлення, які мав Лука Пачолі, повністю визначали його науковий підхід як до розв'язання математичних задач, так і суміжних дисциплін. Ця позиція досить точно згодом була визначена Галілеєм. Пізнання Лукою Пачолі математики було тісно пов'язане з вивченням гармонії світу. При цьому правильність геометричних фігур, як і збіжність балансу, стали для

Учений не просто фіксував ті практики, які існували раніше, а давав їм науковий опис. У цьому основне значення діяльності, яку здійснював Лука Пачолі. "Трактат про рахунки і записи", таким чином, став фундаментом для вдосконалення системи складання балансу.

Підхід, який застосовувався Лукою Пачолі, давав можливість провести оцінку ситуації не тільки на відрізок її розвитку, але і в перспективі, а також з боку системності і цілісності. У своїй роботі математик багато чого не врахував, допустив ряд помилок, описав понад застарілу венеціанську систему, а не прогресивну флорентійську. Тим не менш, "Трактат" Луки Пачолі показав, що і при складанні фінансової звітності можна застосувати науковий підхід. Він зміг перетворити формування балансу в одну з напрямків точних наук. Це, у свою чергу, послужило тому, що багато людей (Лейбніц, Кардано та інші) стали цікавитися теорією бухобліку.

У складанні балансу в той час застосовувалися дробі через одночасне використання декількох валют. Але при проведенні операцій їх просто округляли. Однак основним внеском математика в методологію вважають впровадження їм уявлення про цілісність системи бухобліку і про те, що збіжність балансу виступає як ознака її гармонії. Останнє визначення розглядалося в той час не тільки в якості естетичної, а й інженерної категорії. Оцінка торгового балансу з цієї позиції дозволяла представити підприємство в якості цілісної системи.

Метод, який удосконалював Лука Пачолі, - подвійний запис - на його думку, повинен був застосовуватися не тільки для певного торгового підприємства, але для будь-якої організації і для всієї економіки в цілому. Це дозволяє зробити висновок, що підхід, який впроваджував математик, зумовив не тільки розвиток фінансової звітності, він став фундаментом для формування та подальшого втілення економічної думки.

Лука Пачолі: "Трактат про рахунки і записи"

В першу чергу слід сказати, що фінансовий баланс у математика представлений у вигляді суворо впорядкованої послідовності операцій. Найбільш повне відображення "процедурності" проглядається в принципі ведення трьох книг обліку. Перша - "Меморіал" - відображає хронологічну послідовність всіх операцій. У цьому розділі "Трактату" описаний порядок її ведення. З плином часу Меморіал був замінений первинними документами. Внаслідок цього виникла неузгодженість між датами виписки, здійснення операції і реєстрації факту.

Наступна книга - "Журнал". Він призначався виключно для внутрішнього користування. У ньому фіксувалися всі операції, які були описані в "Меморіалі", але при цьому враховувався їх економічний сенс (збиток, прибуток і так далі). Він був призначений для проводок і також складався в хронологічному порядку.

Третьою книгою стала "Головна". Про неї розказано в 14 чолі "Трактату". У ній операції фіксувалися в систематичному, а не хронологічному порядку.

Ясніст

Це наступний принцип, який був описаний Пачолі. Ясність означала надання користувачам зрозумілих і повних відомостей про господарську активності підприємства. Усі записи в книгах, відповідно до цього принципу, повинні складатися так, щоб в них була передбачена концептуальна реконструкція. Іншими словами, операції повинні фіксуватися так, щоб згодом можна було відновити учасників акту, об'єкти, час і місце здійснення факту. Для досягнення найбільшої ясності необхідно

Математик застосовував
при написанні книги
венеціанський діалект,
повсюдно вживав
математичні поняття.
Саме Пачолі сформував
передумови для
створення мови
бухобліку, що був
найбільш зрозумілим
для більшості
італійських фінансистів.

Нероздільність майна власника і підприємства

Даний принцип був для того часу цілком природним. Справа в тому, що багато купці тоді виступали як єдині власники підприємства, керівники та одержувачі збитків і прибутків від торговельної діяльності. Відповідно до цього, ведення бухгалтерії здійснюється в інтересах власника фірми.

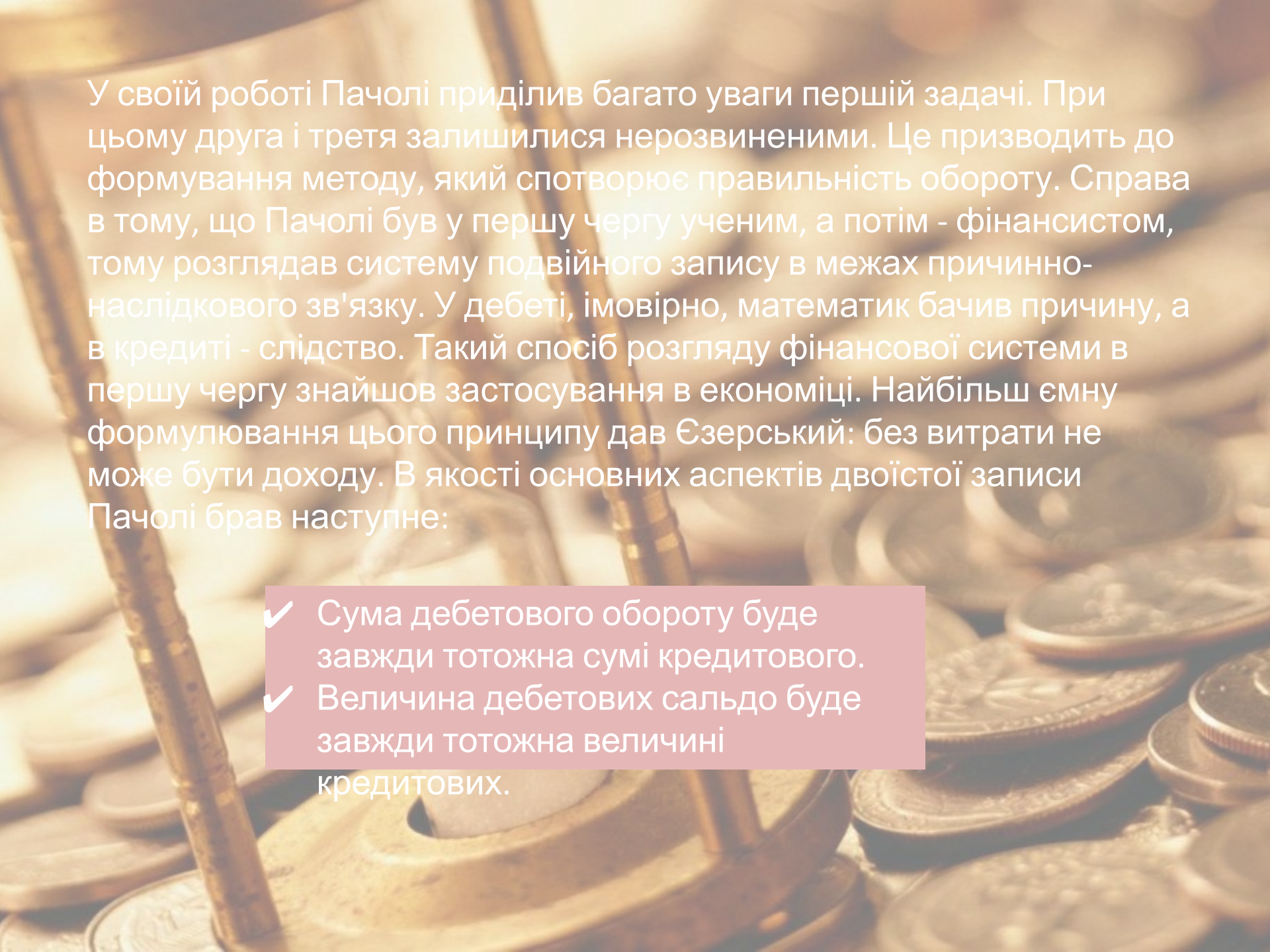
Однак в 1840 році Іполитом Ваньє був сформульований і інший підхід. Відповідно до нього, бухгалтер ведеться не в інтересах власника, а фірми. Даний підхід відбивав поширення в широких масах акціонерного капіталу.

Кредит і дебет

Одним з найважливіших принципів у Пачолі виступала двоїста запис. Математик дотримувався позиції, що кожна господарська операція повинна бути відображена як в дебеті, так і в кредиті. Такий підхід переслідує такі цілі:

Контроль над правильністю фіксування фактів господарської діяльності.
Встановлення розміру капіталу власника без інвентаризації.
Визначення фінансового результату.

The background of the slide features a close-up, warm-toned photograph of a golden abacus, a traditional accounting tool. Several coins are scattered around and on the abacus, and a quill pen is positioned vertically through its center. The lighting is soft and golden, creating a sense of history and value.

У своїй роботі Пачолі приділив багато уваги першій задачі. При цьому друга і третя залишилися нерозвиненими. Це призводить до формування методу, який спотворює правильність обороту. Справа в тому, що Пачолі був у першу чергу ученим, а потім - фінансистом, тому розглядав систему подвійного запису в межах причинно-наслідкового зв'язку. У дебеті, імовірно, математик бачив причину, а в кредиті - слідство. Такий спосіб розгляду фінансової системи в першу чергу знайшов застосування в економіці. Найбільш ємну формулювання цього принципу дав Єзерський: без витрати не може бути доходу. В якості основних аспектів двоїстої записи Пачолі брав наступне:

- ✓ Сума дебетового обороту буде завжди тотожна сумі кредитового.
- ✓ Величина дебетових сальдо буде завжди тотожна величині кредитових.

Предмет звітності

Як нього у Пачолі виступало виконання договору про купівлю-продаж. Зведення всіх угод до документа такого виду було цілком характерно для того часу. Безсумнівно, сьогоденні різноманіття форм господарського життя не може вміститися в рамки поняття купівля-продаж (наприклад, взаємозалік, бартер, реструктуризація боргу і так далі). Проте за часів Пачолі таке подання було досить прогресивним. Крім цього, такий підхід дозволив сформуваати адекватне для того періоду визначення вартості як не тільки справедливої ціни, а й слідства собівартості і ситуації на ринку.

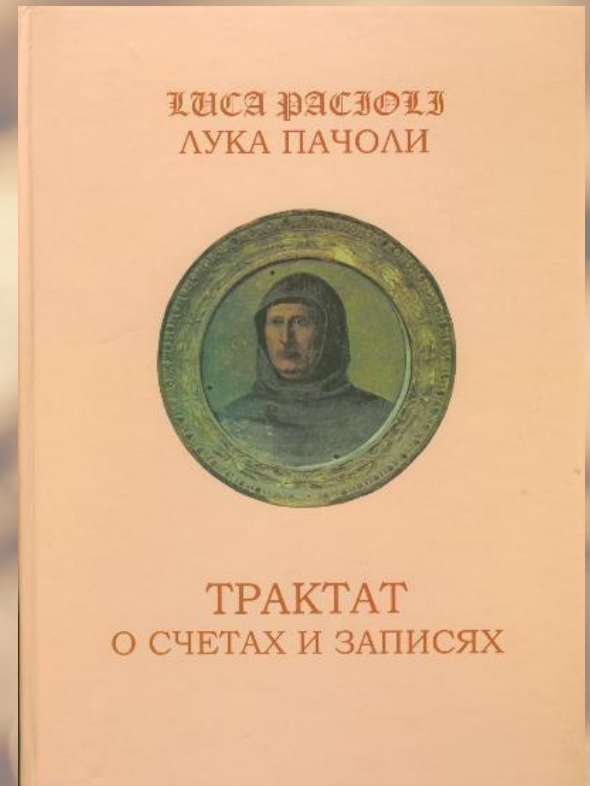
Принцип адекватності

Його суть полягає в тому, що всі витрати, які несе підприємство, співвідносяться із часом з отриманими ним доходами. Принцип адекватності Пачолі швидше передбачає, чим вводить прямо і явно. В якості доходів розглядаються тільки отримані гроші. У той час поняття про рентабельність і амортизації тільки почали своє формування. У комплексі все це сприяло створенню уявлень як про грошовий, так і інших формах прибутку. Відповідно з новим розумінням про дохід, можна сказати, що він утворюється не тільки внаслідок здійснення господарських операцій, а й в результаті застосування бухгалтерської методології.

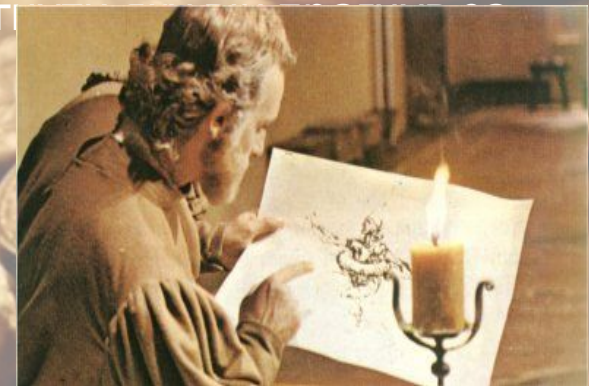
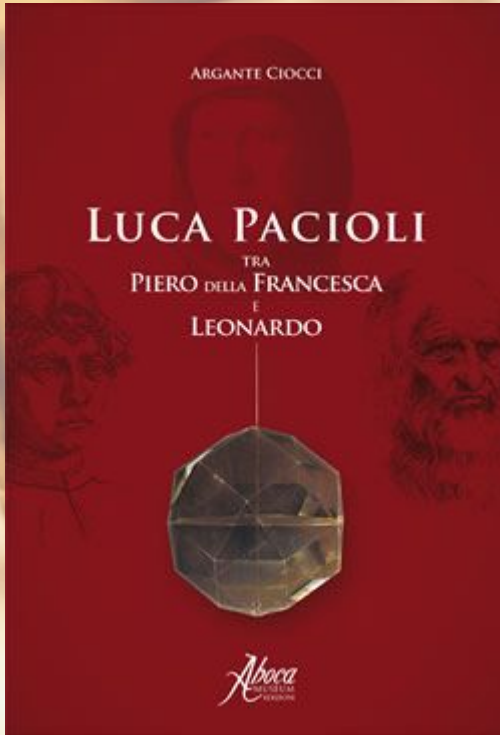
Ведення балансу

Пачолі вважав бухгалтерський облік чимось самоцінним, у зв'язку з цим цінність результатів звітності виступала як поняття відносне. Підсумки, зафіксовані в тій чи іншій книзі, залежать значною мірою від методу ведення звітності. Дане положення узгоджується з ідеєю про найбільш точному фіксуванні господарських операцій в балансі, оскільки всі способи припускають досить точне відображення фактів при тому, що висновки можуть бути часто прямо протилежними. Пачолі це все прекрасно розумів. У цьому зв'язку в якості головного результату фінансовій звітності він бачив його вплив на прийняття рішень у сфері господарського

Чесність

Це останній принцип, який проголошував Пачолі у своєму "Трактаті". Людина, яка займається зведенням балансу, повинен бути абсолютно чесним. Це повинно виявлятися не тільки у відношенні безпосередньо самого наймача. Бухгалтер повинен бути головним чином чесний перед Богом. У зв'язку з цим уповання на нього майже в кожному розділі для математика не є ні даниною традиції, ні виконанням чернечого боргу, а головним життєвим принципом. Свідоме спотворення бухгалтерських відомостей Пачолі вважав не тільки фінансовим порушенням. Для математика це в першу чергу було розладом

Недоліки

роботи:

Слід сказати, що праця Пачолі виступав у першу чергу в якості теоретичної книги. У цьому зв'язку в ньому не відбиті багато елементів фінансової звітності, що існували в той час. До них, зокрема, слід віднести:

1. Ведення додаткових і паралельних книг.
2. Облік промислових витрат.
3. Ведення балансу з аналітичною метою. У той час формування звітності вже здійснювалося не тільки для вивірки відомостей і закриття книг, але і виступало в якості інструменту управління і контролю.
4. Ведення рахунків ностро і лоро.
5. Основи ревізії та порядок перевірки балансу.
6. Методики розрахунків, що стосуються розподілу прибутку.
7. Порядок резервування коштів і розподілу підсумків по суміжних періодів.
8. Підтвердження звітної інформації методами інвентаризації.

Висновок:

Праця Пачолі стала одним з перших, в якому використовується італійську мову як засіб вираження наукової ідеї. Принципи і категорії, сформовані математиком, знаходять застосування і в даний час. Основною заслугою Пачолі є не те, що він зафіксував їх, - адже це було б і так зроблено. Його внесок полягає в тому, що саме завдяки його книзі бухгалтерський облік був зведений у статус науки.